

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Château Le Tilleul met tuin

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Château Le Tilleul met tuin

Titel:	Château Le Tilleul met tuin
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Dilbeek
Deelgemeente:	Dilbeek
Bron:	Schepping: 2014-11-19 Bijwerken: 2018-10-19 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134722
Coördinaten:	Breedte: 4.28612663106 Lengte: 50.8482548729

Primaire tekst

Relicten (monumentale zilverlinde en bruine beuken) van een tuin met landschappelijke beplanting en een kippenhok; oorspronkelijk 1 hectare, bij een in 1850 gebouwde classicistische villa met eclectische aanbouw uit 1900.

Het gehucht Moortebeek, op de grens met Anderlecht en Sint-Jans-Molenbeek, bestond aan het einde van de 18de eeuw uit enkele boerderijen en – op het grondgebied Molenbeek – het 'Hof van Moortebeek', een landhuis met neerhof, op de Ferrariskaart (1771-1775) afgebeeld aan de rand van een hoefijzervormige vijver. De naam Moortebeek zal aan het einde van de 19de eeuw vereeuwigd worden in de benoeming van een nieuwe variëteit van tijgerorchidee – *Oncidium varicosum* variëteit *moortebeekiense* – gekweekt op het Kasteel van Moortebeek, op het grondgebied van Sint-Jans-Molenbeek, door de befaamde botanicus Jean Linden (1817-1898). Het grotendeels vernielde park zal eerstdaags onder luxueuze appartementsblokken verdwijnen; van het eclectische kasteel blijft nog slechts de opgespalkte ruwbouw over.

Een van de hoeven ten noorden van het kasteel, aan de overzijde van de straat op het grondgebied Dilbeek, werd rond 1850 grotendeels afgebroken; de resterende vleugel werd omgebouwd tot een villa en omringd met een lusthof van 75 are. Rond 1880 werden ten noorden van het huis twee kleine gebouwen toegevoegd, die samen een 'kiekenkot' vormden; één daarvan heeft de tand des tijds doorstaan: een achthoekig, tweelaags, bakstenen paviljoentje met tentdak en gefiguurzaagde kroonlijst. Joseph Eliat (mogelijk verwant aan notaris Henri Eliat, bouwer van het Kasteel van Eliat te Lennik), eigenaar sinds 1894, liet in de noordwesthoek van de tuin een koetshuis en een stal bouwen en gaf de villa haar huidige, nogal merkwaardige vorm – een gebouw met twee gezichten: een sober neoclassicistisch 'dubbel' huis met een schilddak langs de tuinzijde, ongetwijfeld het oudste gedeelte (typisch voor de landhuizen rond 1850), rug aan rug met een eclectische aanbouw met een rond hoektorentje en een mansardedak met oeil-de-boeuf en dakkapellen. De witte pleisterlaag met imitatievoegen maakt dat het gebouw nog min of meer als een geheel overkomt.

De 'kasteelzijde' met torentje was ongetwijfeld bedoeld als voorzijde; in 1905 werd het strookperceel ten oosten van de villa aan het eigendom toegevoegd, zodat de tuin tot 1 hectare kon worden uitgebreid. In 1927 werd hij met 12 are verkleind voor de bouw van de villa 'Vogelzang' in de noordoosthoek van het domein en in de daaropvolgende jaren werden niet alleen nog andere stukken van de tuin verkocht maar werd ook de villa opgesplitst – de classicistische versus de eclectische kant, elk met zijn eigen tuin van respectievelijk 22 are en 18 are. Het domein van Eliat ligt momenteel verspreid over vier aparte eigendommen. Van de beplanting rond het classicistische landhuis van 1850 zijn vier imposante bomen overgebleven: drie bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') en een gekandelaarde hangende zilverlinde (*Tilia petiolaris*). De buitengewone stamomtrek van één van de beuken (bijna 6 meter) is te verklaren door het buikflesprofiel, de uitwas boven de entplaats. De zilverlinde, die zich

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Château Le Tilleul met tuin

op een afgesplitst gedeelte van het domein (bij de villa 'Vogelzang') bevindt, is een 'etageboom' vermits de gesteltakken zich in één vlak uitstrekken, en heeft waarschijnlijk ook de naam van het eigendom bepaald ('Le Tilleul' op een oude prentbriefkaart).

Merkwaardige bomen (Opname 5 juli 2004. Het cijfer in vet geeft de stamomtrek, gemeten op 150 cm hoogte.)

- 2. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **590**(160)
- 8. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **496**
- 9. hangende zilverlinde (*Tilia petiolaris*) **358**, etageboom op het gedeelte Vogelzang

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2005

Titel Text: Tuin van Le Tilleul

Grafische documenten

Het huis met de twee gezichten in Moortebeek: het oudste classicistische gedeelte, gebouwd circa 1850 (Deneef, Roger, 06-07-2004, ©Vlaamse Gemeenschap)

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Château Le Tilleul met tuin

Dilbeek, Le Tilleul, vermoedelijk rond 1850 aangeplante hangende zilverlinde
als etageboom (Deneef, Roger, 06-07-2004, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschets Dilbeek 1849/10, 1870/3, 1883/43, 1901/11, 1927/19, 1928/7, 1931/60 en 1937/43.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale legger 212 Dilbeek art. 469 nrs. 13-19.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale legger 212A Dilbeek art. 1188 nr. 1 en art. 1782 nr. 6.

WAUTERS A., *Histoire des environs de Bruxelles*, II (heruitgave van de editie van 1855), Bruxelles, Editions Culture et Civilisation, 1971, p. 28.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121396>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/206905>

Beknopte karakterisering

Datering: derde kwart 19de eeuw, vierde kwart 19de eeuw, vóór WO I

Typologie: etagebomen, geënte bomen, kippenhokken, villa's (bouwkundig erfgoed), villatuinen